

Met het oog op een gezonde startpositie.....

ZWARTBOEK

He, who by good deeds covers the evil he has done, illuminates this world like the moon freed from clouds.

***Betreffende de huidige politieke gezagsdragers op
Bonaire***

***Uitgegeven door:
Fundashon Bon Gobernashon Bonaire***

24 oktober 2007 Kralendijk, Bonaire.

Met het oog op een gezonde startpositie.....

***Een Zwartboek betreffende huidige politieke
gezagsdragers op Bonaire***

1. Inleiding.

2. Democratie op Bonaire

2.1 Verlamming Eilandsraad in haar (controle-)taak

2.2. Nepotisme en Bestuurlijke Willekeur

2.3. Corruptie door bestuurders en partijgenoten

3. Slotwoord.

4. BIJLAGEN

1. INLEIDING.

Recentelijk heeft een groep bezorgde burgers het functioneren van de Eilandbestuurders aan de kaak gesteld. De groep kwam tot de stellige conclusie dat er al te vaak sprake is van grove verwaarlozing en schending van de fundamentele beginselen van behoorlijk en deugdelijk bestuur. Eveneens constateert men dat de lokale Eilandbestuurders het niet zo nauw nemen met de vigerende wetten. De fundamentele rechten van de burgers worden evenmin gerespecteerd.

Naar aanleiding hiervan namen genoemde burgers het initiatief om een stichting in het leven te roepen teneinde het functioneren van de Eilandbestuurders aan de kaak te stellen. Zo wordt het Eilandsbestuur er aan gehouden de kwaliteit van het bestuur te verbeteren en de rechtszekerheid van de burgers te garanderen.

De stichting **Fundashon Bon Gobernashon** (Stichting Behoorlijk en Deugdelijk Bestuur) zal zowel het functioneren van het Eilandsbestuur als de bestuurders van Stichtingen en Vennootschappen die Eilandstaken vervullen c.q subsidies van de overheid genieten, kritisch beoordelen. Het disfunctioneren zal waarnodig publiekelijk aan de kaak worden gesteld, teneinde een klimaat te scheppen dat bevorderlijk is voor de kwaliteit van het bestuur.

Vanaf 1999 tot heden (oktober 2007) blijkt dat de verantwoordelijke bestuurders zich amper houden aan wettelijke regelingen, verdragen en beginselen van behoorlijk en deugdelijk bestuur. Deze worden namelijk te pas en te onpas met de voeten getreden. Ergo, dat ook het bevoegd Gezag, de gezaghebber in deze, wiens taak het is Hoger toezicht uit te oefenen, niet in staat blijkt zich boven de partijen te stellen. Dit, vanwege het feit dat de persoon in kwestie grote affiniteit heeft met de huidige bestuurders en dus politiek gekleurd is. Door de willoze opstelling van de gezaghebber blijft daadkrachtig en corrigerend optreden dus achterwege. Met als gevolg: ernstige ondermijning van de democratie.

Het is dan ook beschamend, dat in ons Land (de Nederlandse Antillen) en op de respectievelijke Eilanden, met name ook op Bonaire de democratische beginselen zodanig onder druk staan dat spoedig zowel het Land als de Eilanden onder curatele zullen worden gesteld. Daarbij nagelaten of dit conform artikel 38, dan wel artikel 43 van het Statuut geschiedt.

Het is uitermate triest dat een gemeenschap, die driehonderd jaar slavernij en kolonisatie achter de rug heeft en die sinds 1954 een grote mate van zelfbestuur aan de dag legt, met erkenning van interdependentie voor een duurzame

ontwikkeling en duurzaam welzijn van haar burgers, door deze maatregel in haar emancipatieproces wordt belemmerd.

Het is een bittere pil die ons door de strot wordt geduwd, temeer omdat wij beschikken over intellectueel goed gevormde burgers met een hoge mate van waarde en normbesef.

Echter, het is nooit te laat! In dit document stellen wij de deficiënte attitude van onze malafide bestuurders, die slechts erop uit zijn zichzelf te verrijken ten koste van het sociale welzijn van de burger en van onze staat, aan de orde.

Gestaafd met bewijzen tonen wij aan hoe in de loop der jaren, met name in de laatste bestuursperiode laakbare handelingen plaats vinden ten faveure van enkele bestuurders, hun verwanten en vrienden.

Wij vertrouwen erop, dat het ingestelde hogere toezicht slechts van tijdelijke aard zal zijn. Dit toezicht zal corrigerend moeten optreden en de Bonaireaanse gemeenschap de kans moeten bieden zich te ontdoen van de huidige malafide bestuurders. Het is een fundamenteel recht van iedere gemeenschap haar eigen koers te bepalen door op democratische wijze haar bestuurders te kiezen. Daarbij is transparantie geboden.

Voorwaarde is wel dat de burger correct geïnformeerd wordt betreffende de nieuwe staatkundige status. Dus, zonder valse voorwendselen zoals dat in het verleden is geschied. Zo hebben de huidige bestuurders irreële beloften gedaan. Zoals het aanpassen van het lokale levensniveau aan dat van het moederland. In dit licht is het begrijpelijk dat een deel van de bevolking van Bonaire heeft gekozen voor een nieuwe staatkundige status. Echter, aangetekend moet worden dat er nimmer sprake is geweest van integratie met het moederland!

Zoals reeds vermeld blijkt sinds het aantreden van het bestuurscollege d.d. 14 oktober 2002 dat (tot op de dag van vandaag) de beginselen van behoorlijk en deugdelijk bestuur te pas en te onpas terzijde worden gelegd. Dat de bestuurders het niet nauw nemen met de algemene beginselen van deugdelijk en behoorlijk bestuur zal de lezer zelf kunnen concluderen nadat men dit zwartboek nauwlettend heeft doorgenomen.

Hieronder zetten we een aantal feiten op een rij. Het zijn zaken die ons erge zorgen baren.

DEMOCRATIE OP BONAIRE

2.1 Verlamming Eilandsraad in haar (controle-)taak

1. Zeer late indiening van de begroting; Niet (tijdig) indienen van begrotingswijzigingen zoals wettelijk is vereist; begrotingsoverschrijdingen naar willekeur; het indienen van begrotingen met substantiële tekorten zonder enig dekkingsplan. Het niet opstellen van jaarrekeningen;
2. Ondanks inhoudingen op ambtenarensalarissen vindt afdracht van premies aan onder andere de Sociale Verzekeringsbank (SVB), het Pensioenfonds (APNA), het Bureau Ziektekostenverzekeringen (BZV) niet plaats. Evenmin worden overige (financiële) verplichtingen aan overheidsinstellingen nagekomen;
3. Het niet nakomen van (wettelijke) voorschriften in de EilandenRegeling Ned. Antillen (ERNA) en het Reglement van Orde Eilandsraad (RvO) t.a.v. (tijdige en correcte) beantwoording van vragen van eilandsraadsleden;
4. Ondanks herhaalde verzoeken voor vergaderingen met specifieke agendapunten worden ‘centrale commissie’ bijeenkomsten van de eilandsraad niet gehouden;
5. Informatieverschaffing en toezending van documenten is volstrekt onvoldoende en gebrekkig. Tevens wordt de eilandsraad systematisch misleid;
6. Op onrechtmatige wijze verpanden, verhuren en zelfs vervreemden van overheidsvermogensbestanddelen, bedrijven en eigendommen;
7. Openbaarheid van bestuur (transparantie) is ver te zoeken;
8. Bij verzoek om eilandsraadvergaderingen door (oppositie-)leden (volgens ERNA binnen een (1) week te houden) wordt (opzettelijk) geen quorum gevormd door de leden van de bestuurspartij. De voorzitter dient in zulke gevallen per omgaande een nieuwe oproep uit te vaardigen. Echter, zulks blijft achterwege.
9. De voorzitter (gezaghebber) is politiek gekleurd; er schort veel aan zijn deskundigheid; hij is niet in staat “boven de partijen” te staan. De huidige voorzitter beschouwt de politiek leider van de bestuurspartij als zijn “baas” waardoor hij niet optimaal kan functioneren;
10. De raadsleden van de oppositiepartijen moeten de meest fundamentele faciliteiten zoals kantooruimte, meubilair, computer, internet aansluiting ontberen. Dit, met het oogmerk het functioneren van de oppositie te ondermijnen;

11. Opzettelijk wordt informatie aan De Algemene Rekenkamer (ARNA) onthouden. Ook wordt deze instelling tegengewerkt en door de bestuurders openlijk gebagatelliseerd. De Stichting Overheid Accountants Bureau (SOAB) wordt willens en wetens niet betaald. Zodoende wordt de uitvoering van onderzoeksopdrachten in opdracht van de Eilandsraad getraineed.

De hierboven genoemde punten zijn niet limitatief opgenoemd.

2.2. Nepotisme en Bestuurlijke Willekeur

1. Familieleden van bestuurders (zoals een zus van een gedeputeerde) worden met terugwerkende kracht (over een periode van maar liefst vijftien jaar) bevorderd. Zo is er een geval bekend waarbij er meer dan 1 20.000 gulden met terugwerkende kracht is vergoed.
2. Alsof het de gewoonste zaak van de wereld is worden (politieke) vrienden en familieleden in het ambtenarenapparaat en in overheidsbedrijven benoemd buiten formatieplaatsen om, met buitenproportionele rangen en salarissen;
3. Partijanhangers en kandidaten worden beloond met benoeringen in commissariaten en bestuursfuncties in overheidsbedrijven en stichtingen. Dit, terwijl ze volstrekt ongeschikt en onbekwaam zijn;
4. De stichtingen en Overheids N.V zij volledig gepolitiseerd ondanks het advies van de rekenkamer om te depolitiseren
5. Zonder dekingsplan zijn de toelagen en vergoedingen t.b.v. de gedeputeerden in de vorige bestuursperiode substantieel verhoogd;
6. Politieke benoeringen en bevorderingen met fikse salarisverhogingen van loyale partijmensen in het overheidsapparaat, buiten formatieplaatsen om, zijn aan de orde van de dag. Hierdoor wordt het ambtenarenkorps ontwricht. Voor commissariaten en bestuursfuncties in overheidsbedrijven wordt hetzelfde stramien gehanteerd;
7. Een prominente UPB- partijlid, “Yonchi” Dortalina die tot 1 juli 2007 gedeputeerde was en thans een sleutelpositie bekleedt in de eilandsraad (een van de vijf zetels van het bestuurspartij, de oppositie heeft vier zetels) is met een zeer riant salaris en fabuleuze secundaire arbeidsvoorwaarden benoemd tot directeur van een Overheids N.V.. Dit, zonder dat er sprake is geweest van een (open) sollicitatie procedure. De rechten van deskundig personeel worden hierdoor met voeten getreden.
8. Dezelfde ex-gedeputeerde, thans raadslid (wiens zus 120.000 gulden met terugwerkende kracht ontving, zie punt 1 hierboven), belast met Domeinbeheer richt vlak voor zijn aftreden een naamloze vennootschap op

(Dorsoda's NV) met een bijzonder uitgebreide doelstelling dat normaliter niet is toegestaan. Vervolgens kent hij zichzelf via die NV – **voordat er een vestigingsvergunning is verleend** - twee percelen toe van totaal 20.484m² in de wijk Hato; Deze percelen zijn bestemd voor toeristische ontwikkeling. Bovendien eigent hij zich ook een perceel van ruim 4000 m² in de wijk Nawati toe. Inmiddels ligt deze NV met een onbegrensde doelstelling en die **nota bene nooit actief is geweest**, doch in het bezit van ruim 25.000 m² “prime” domeingrond in de verkoop voor minimaal US \$ 1.000.000,-- **!!(Documenten bijgevoegd, zie bijlage 1.)**

9. De loterijstichting Fundashon Wegu di Number Bonaire (FWNB) waarvan het bestuur volgepropt is met politieke sympathisanten en activisten overtreedt de wettelijke voorschriften en stort slechts de helft (5%) van de voorgeschreven bijdrage (10%) in de eilandkas; naar wordt beweerd met (onwettige) medeweten en toestemming van een gedeputeerde. Naderhand (in 2007) besluit de bestuurspartij op instructie van de politiek leider, de heer R.T.Booi, de eilandverordening te wijzigen met terugwerkende kracht tot en met 2004. Dit, om deze illegaliteit, -na aangifte door derden bij het Openbaar Ministerie,- alsnog te legaliseren;
10. Verkoop van de GSM infrastructuur van telefoonbedrijf TELBO NV aan een particulier bedrijf voor een onbekend bedrag. Dit geschiedt in 2006, zonder dat de eilandsraad er van op de hoogte is.
11. Zonder goedkeuring van de eilandsraad wordt op 19 maart 2002 via de notaris 1.627.914 m² terrein aan Bonaire International Airport NV (BIA NV) overgedragen, terwijl is besloten “slechts” 961.300 m² over te dragen. D.w.z. dat 66.7 ha (667.000 m²) illegaal is overgedragen. Hoewel is toegezegd dat dit zou worden teruggedraaid, is het tot op heden niet gebeurd (zie ARNA rapport “Onderzoek investeringen luchthaven Bonaire” van 1 maart 2007 nr.007/08/BON hfdt. 5.4 pagina 11) **(Rapport beschikbaar op website ARNA www.gov.an/arna op de homepage zelf);**
12. De wijze waarop domeingronden worden uitgegeven ten bate van speculanten, maar ook ten eigen bate baart ernstige zorgen. Ondanks alle negatieve adviezen worden plannen toch doorgedrukt met alle gevolgen van dien. Zo komt het meer dan eens voor dat er met name negatieve effecten optreden voor milieu - en natuur op Bonaire. De rol van de Gezaghebber als toezichthoudend orgaan laat veel te wensen over. Onze bestuurders schromen niet om internationale verdragen te schenden. Zo werd op 14 juni 2006 domeingrond ter grootte van 44.150m² en de bijbehorende bouwvergunning in een gebied, vallende onder het Ramsar verdrag, toegekend voor het project “Mangrove Village”. De gouverneur van de Nederlandse Antillen heeft dit besluit op 3 januari 2007 vernietigd. Het Bestuurscollege ging op 1 februari tegen die uitspraak in beroep. Door de Raad van State en bij Koninklijk Besluit werd het besluit van de Gouverneur

- op 11 september bekrachtigd. Thans claimt de ontwikkelaar een bedrag van 24 miljoen gulden van de lokale Overheid (zie bijlage nr.2);
13. Een perceel met daarop staand een monumentaal pand in het zuidelijk deel van het eiland, nabij de zoutpannen, bekend als “Chogogo” is aan een bevriende partij en privé sponsors in huur (erfpacht?) verstrekt voor een te verwaarlozen (huur)bedrag van Naf. 50,- per maand. Er is toestemming verleend om dit monument geheel te verbouwen en om te zetten in een luxueus exclusief particulier complex aan zee. Deze deal is omgeven door een waas van geheimzinnigheid.
 14. Al jaren is er een heksenjacht gaande op integere hoge ambtenaren die kritisch staan ten opzichte van de handel en wandel van het Eilandsbestuur. Zo werden achtereenvolgens het hoofd van het departement van Financiën en het hoofd van de dienst Domeinbeheer zonder grondige redenen ontslagen. Ook verschillende lagere ambtenaren waarvan het Eilandsbestuur vermoedt dat zij kritisch staan ten opzichte van de bestuurders werden de afgelopen jaren zonder pardon naar huis gestuurd. Integriteit wordt niet gewaardeerd, malafide praktijken worden beloond met bevordering en tegemoetkoming met toekenning van domeingronden, salarisverhogingen, uitgifte van vergunningen e.d.. Zo hebben partijgenoten van het Bestuurscollege de vrije hand om te doen en te laten wat hen belieft (zie bijlage nr. 3). Willekeur & Nepotisme zijn dus aan de orde van de dag.

Ter illustratie onderstaande vergelijking:

De ontslagen hoge ambtenaar, de heer M. P., die hoofd was van het Domeinbeheer en het ontslag van de directeur van Fundashon Kas Popular (FKP), de heer H.P.. FKP is de gesubsidieerde woningstichting die volkswoningen (t.b.v. mensen uit de laagste sociaal economische klasse) moet bouwen. Om met de laatste functionaris te beginnen: Deze directeur, UPB-er en vertrouwensman van de politiek leider van de bestuurspartij, gebruikte jaren lang de credit card van de stichting ten eigen bate. Zo ging hij met zijn gezin op cruisevakantie op kosten van de stichting F.K.P.. Hij gaf zichzelf (renteloze) “voorschotten” en een hypotheek van resp: 60.000 gulden en 130.000 gulden. Met andere woorden: met het geld dat bestemd was voor de bouw van volkswoningen. Bevriende huurders en UPB sympathisanten konden jarenlang ongestoord zonder betaling van huurpenningen gebruik maken van de aan hen beschikbaar gestelde woningen. Verscheidene partij leden hebben eveneens een renteloze hypotheek ontvangen. Nadat het stichtingsbestuur zich in meerderheid van de UPB partij distantieerde en het arbeidscontract met deze directeur via de Rechter liet ontbinden, komt het Bestuurscollege nu -op initiatief van de partijleider - met het plan om een nieuwe woningstichting in het leven te roepen teneinde betreffende partijgenoot opnieuw te benoemen in de functie van directeur van de nieuwe woningstichting.

Anderzijds is het hoofd van de dienst Domeinbeheer M.P. om puur politieke en obscure redenen middels ontslag weggewerkt bij deze dienst. Tot vier maal toe is betrokkene op overtuigende wijze door de rechter in het gelijk gesteld en werd het bestuurscollege tot schadevergoeding en onmiddellijk herstel in dienstbetrekking veroordeeld. Niettemin weigert het inmiddels nieuw aangetreden bestuurscollege hem in functie te herstellen. Zij besluit M.P. wederom, zonder een dag te laten werken, te ontslaan. Inmiddels blijkt overduidelijk dat de heer M.P. is weggewerkt om ruim baan te maken voor corruptieve praktijken bij de dienst Domeinbeheer. Terwijl in het eerste geval, de persoon in kwestie, die jarenlang heeft gesold met de eigendommen en financiële middelen van het Bonaireaanse volk, ruimschoots wordt beloond, wordt degene die juist waakte over het domein en de eigendommen van het volk daarvoor genadeloos gestraft.

15. Terreinen (domeingrond) worden bij voorrang aan bevriende zakenlui en sponsors van de UPB-partij in erfpacht toegekend. Geheel onbebouwd en tegen alle gebruikelijke voorschriften in, worden deze percelen verkocht en in “economisch eigendom” overgedragen aan derden. Zodoende wordt met medeweten van de lokale notaris de regel die stelt dat het perceel “wind en waterdicht bebouwd” moet zijn, teneinde toestemming te kunnen verkrijgen voor vervreemding van erfpachtrechten, overtreden.
16. Als compensatie voor het meewerken aan en het positief adviseren -en dit **tegen beter weten in**- door het Hoofd van de Dienst Ruimtelijke Ordening en Beheer (DROB) en het (2de wnd.)Hoofd Domeinbeheer worden aan betreffende ambtenaren domeingronden toegekend in groengebied. Bovendien krijgen zij voorafgaande goedkeuring tot splitsing en tot juridisch eigendomsoverdracht zonder enige verplichting tot bouw. Dit impliceert dus pure speculatie en handel met overheidseigendommen. !

2.3. Corruptie door bestuurders en partijgenoten

In oktober 2004 heeft het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) een zgn. corruptiemeting verricht op Bonaire. Hier volgen enkele excerpten: Respondenten in Bonaire menen dat politiek en normen en waarden in de maatschappij het meest in ernstige tot zeer ernstige mate beïnvloed worden door corruptie; respectievelijk 83 en 80 procent. Het door de respondenten geschetste toekomstbeeld t.a.v. corruptie is niet rooskleurig. Respondenten die verwachten dat corruptie in de komende drie jaar veel zal toenemen vormen 32 procent van het totaal. Indien men het aandeel dat aangeeft dat corruptie iets zal toenemen erbij optelt, dan komt het erop neer dat 52 procent van de respondenten verwacht dat in de komende drie jaren sprake zal zijn van een toename van corruptie. De overige respondenten verwachten dat de situatie ongeveer dezelfde zal blijven (26%) en slechts 22 procent verwacht dat het corruptieniveau iets tot veel zal afnemen.

Eerste keuze voor het elimineren van corruptie

Opvallend is het hoge percentage respondenten (ruim 50 procent) die op de eerste plaats corruptie in de politieke partijen geëlimineerd wil zien. Geen enkel instituut heeft verder hoog gescoord. Het onderwijssysteem en justitie komen met 7 procent op de tweede plaats en bedrijfsvergunningen (6 procent) op de derde plaats als eerste keuze ter eliminering van corruptie. (zie voor deze “meting” de website van CBS: www.cbs.an onder “Publications”.)

Ten geleide

De politiek leider van de bestuurspartij UPB, de heer Ramoncito Theresita Booi is als, zoals hij zichzelf noemt “Hoofd van het Bestuur van Bonaire” (Hefe di Gobiernu) zeer nauw betrokken, zo niet de hoofdrolspeler bij een groot aantal zeer dubieuze en uitermate corruptieve activiteiten op het eiland.

Afgezien van zijn eigen handelen en het feit dat hij absoluut niet in staat is zijn persoonlijke belangen te scheiden van het algemene c.q. publieke belang (waarvoor hij in het verleden bij rechterlijke vonnis reeds is veroordeeld), heeft de heer Booi het laatste woord bij het werk van zijn partijgenoten en eilandbestuurders. De huidige gedeputeerde Domeinbeheer, de heer Anthony Nicolaas (een universitair geschoold jurist) heeft in diverse correspondentie met bestuurders, juristen en overheidsadviseurs te kennen gegeven dat “de heer Booi de

visionaire leider is en wij (Nicolaas c.s.) aan hem dienend zijn”. Dergelijke uitspraken spreken boekdelen voor wat betreft de leidersrol van R.T. Booi op Bonaire en in zijn partij ([zie bijlage nr.4](#))

Al hetgeen in dit zwartboek beweerd en gesteld wordt kan met documenten, notariële aktes, rapporten, overheidsbesluiten en processen verbaal van justitiële autoriteiten worden gestaafd.

Het is dan ook met grote verwondering dat moet worden geconstateerd dat het Openbaar Ministerie en overige justitiële instellingen zoals het Recherche SamenwerkingsTeam (RST) blijkbaar een dichter waas voor de ogen hebben dan vrouwe Justitia zelf. Voorzover bekend wordt er geen actie ondernomen om de corruptie op Bonaire een halt toe te roepen.

Met name, nu wij in het kader van de staatkundige hervormingen de mond vol hebben van “een gezonde (financiële) startpositie”, is het een **vereiste en noodzakelijk** dat er gewerkt wordt aan een “gezonde startpositie” voor wat betreft integriteit in politiek en bestuur op Bonaire.

De fraude en corruptie zaken van de laatste jaren op Bonaire doen absoluut niet onder, sterker nog: ze staan in geen verhouding tot de geconstateerde en vervolgte gevallen op zowel Sint. Maarten als Curaçao.

Onderstaand volgt thans een niet limitatieve overzicht van de handel en wandel van deze “visionaire” leider, al dan niet in samenwerking en met medewerking van medebestuurders, partijgenoten, “zakenpartners” en sponsors van zijn partij: de UPB.

1. Nadat hij de naamloze vennootschap “Warahama Properties” heeft opgericht, met zijn levenspartner als directrice, “verkoopt” Ramoncito Theresita Booi (Booi) Plantage Warahama, bestaande uit gedeeltelijk domein (huur)grond en gedeeltelijk privé-eigendom, v.w.b. de eigendomsterreinen (3 percelen) aan zijn NV voor de somma van 800.000,-- gulden op 13 januari 2004. Op 29 juli 2004 verkoopt deze NV aan betrokkene een van de percelen terug zonder een bedongen koopsom. ([Zie bijlage nr.5](#))
2. Ook brengt Booi via Domeinbeheer ongeveer vijf (5) ha huurgrond in de N.V. die hij van zijn overheid ontvangt (als optie) teneinde deze om te zetten in erfpacht;
3. In een rechterlijk vonnis werd Booi veroordeeld omdat hij een ambtenaar heeft aangezet tot het plegen van valsheid in geschrifte en verduistering. Hij gaf o.a. opdracht aan het Hoofd van de Hygiënische Dienst om ten onrechte op kosten van de overheid zijn boerderij “Warahama” te bespuiten. Bovendien gaf hij het Hoofd ‘Dienst Openbare Werken’ opdracht om zowel de weg die leidt naar, als de weg op zijn eigendomsterreinen te

verbeteren. Een motie van wantrouwen in de eilandsraad dwong hem (voor de tweede maal) als gedeputeerde af te treden;

4. In 1999 werd met substantiële medefinanciering door Nederland het eiland Klein Bonaire door het eilandgebied aangekocht voor een bedrag van Naf. 9.000.000,-- (9 miljoen). De eigenaren van Klein Bonaire Development Corporation NV deden aangifte voor winstbelasting ad. Naf.. 3.500.000,--. Slechts Naf. 500.000 (vijf ton) werd geïnd. Op een zeer vage manipulatieve wijze werd beweerd dat de toenmalige minister-president voor een zgn. “ruling” heeft gezorgd waarbij de resterende Naf.3.000.000,-- aan winstbelasting zou zijn kwijtgescholden. De Algemene Rekenkamer Ned. Antillen (ARNA) heeft in een onderzoek aangetoond dat hiervan geen sprake is (Zie Rapport Klein Bonaire beschikbaar op website ARNA www.gov.an/arna homepage) Aangifte bij het Openbaar Ministerie door een voormalige gedeputeerde strandde op het zgn. opportuniteitsbeginsel !! Vaststaat dat aan een belangrijke politieke vriend van Booi minimaal Naf.250.000,-- werd uitgekeerd. Inmiddels is de Belastingdienst nog zeer recentelijk (augustus 2007) in beroep in het gelijk gesteld en de verkoper veroordeeld tot betaling, nochtans zal moeten worden onderzocht waar dit geld is gebleven.
5. Op een duistere wijze en zonder enige bemoeienis van de eilandsraad werden afspraken gemaakt omtrent de levering van jetfuel op de luchthaven. Er wordt geld gestort op een buitenlandse bankrekening; zulks terwijl de Overheid via haar NV ‘Oil Trading Bonaire’ (OTB) en ‘BIA NV’ ernstige financiële verplichtingen op zich heeft genomen bij een lokale bankinstelling. Zie hiervoor ook het reeds onder 2.2. punt 10 aangehaalde ARNA-rapport “Onderzoek investeringen luchthaven Bonaire” op www.gov.an/arna.
6. Bij de uitbreiding van de luchthaven van Bonaire is Naf. 1.700.000,-- onverantwoord gebleven. De Rekenkamer rapporteerde uitgebreid hieromtrent tot groot ongenoegen van Booi, die de ARNA in de eilandsraad onbekwaamheid in de schoenen schoof en zelfs via een raadsbesluit de ARNA trachtte te corrigeren. (zie ARNA rapport “Onderzoek investeringen luchthaven Bonaire” van 1 maart 2007 nr.007/08/BON hfdt. 5.4 pagina 11) (Rapport beschikbaar op website ARNA www.gov.an/arna op de homepage zelf) Genoemd bedrag van 1.7 miljoen gulden dat “verdwenen” is, is dus nooit verantwoord.
7. In de corruptieschandalen op Curaçao (Bouwfraude en Antillen NV) is Ramoncito Booi op onverklaarbare wijze buiten schot gebleven, ofschoon er processen-verbaal beschikbaar zijn en verklaringen van topfiguren van het bedrijf (Lutgendorf, Salas enz). Het betreft steekpenningen betaald aan Booi (zie hiervoor bijlage 6).

8. Het oogluikend toelaten en zelfs accorderen van economische eigendomsoverdracht van domeingronden door het Bestuurscollege heeft de weg geopend voor malafide grondspeculanten, die voor grof geld onbebouwde erfpachtgronden -althans het economisch eigendom er van - door verkopen.
9. Er hangt een waas van geheimzinnigheid rondom de zeer vertrouwelijke persoonlijke relatie van de politiek leider Booi met vastgoedhandelaar en luchtvaartondernemer Niek Sandmann en diens andere (ex)zakenpartners, Zoals Harm Prins en Eric de Vlieger van de Excelgroup. Deze figuren worden door de Nederlandse Justitie gevolgd. Er zijn momenteel zelfs strafzaken gaande in Nederland, terwijl uit inlichtingen blijkt dat het Recherche SamenwerkingsTeam ook het nodige onderzoek op de eilanden verricht.
10. Er is een met de hand geschreven kwitantie van de heer Booi waarin deze (eigenhandig dus) verklaart een substantieel bedrag van de heer Niek Sandmann te hebben ontvangen. De authenticiteit en het handschrift van Booi is officieel door deskundigen, waaronder de forensisch schriftexpert M. de Monchy, vastgesteld (zie bijlage nr.7).
11. Ook de relatie van de heer Booi met ene Anthony B. uit Aruba, die zeer nauw betrokken is geweest bij corruptie schandalen aldaar vraagt om een diepgaand onderzoek naar de handel en wandel van deze persoon op Bonaire. Dit betreft met name een project op enkele eilanden van 'Flamingo Paradise', gelegen tegenover de luchthaven "Flamingo Airport". Voorwaarden die aan overige investeerders aldaar zijn gesteld, werden (eigenhandig) in opdracht van de politiek leider Booi uit het erfpachtbesluit ten behoeve het bedrijf van dit heerschap (drie Azul N.V.'s, zie bijlage nr. 8) verwijderd. Hierdoor wordt betrokkene bijzonder bevoordeeld wat nota bene in strijd is met het ontwikkelingsplan voor dit gebied.(o.a. het niet verplicht bijdragen aan het verplaatsen van hoogspanningskabels voor ongeveer 300.000 gulden; geen termijn met bouwplicht enz.)
12. De opzet van een zeer twijfelachtige PPP-project waarin het eilandgebied op aandringen van de toenmalige gedeputeerde van Domeinbeheer participeert (private public project) schreeuwt om een onderzoek naar de hoofdfiguur in deze, een zekere G.v.H. en zijn relatie met de bestuurders.
13. Indien niet op korte termijn een Ruimtelijk Ontwikkelingsplan met een nauwkeurig uitgewerkt bestemmingsplan wordt vastgesteld, vrezen wij het ergste. Het afnemen van en wederom aan anderen uitgeven van een aantal percelen aan zee, ten zuid/westen van 'Port Bonaire Condominiums', pal tegenover onze luchthaven, noopt tot een diepgaand justitieel onderzoek. Volgens verkregen informatie participeert een gedeputeerde persoonlijk in dit project en profiteert zodoende mee met de huidige erfpachters van

- bedoelde percelen. De investeerders schijnen een zeer dubieuze achtergrond te hebben. Ook hier is een onderzoek op zijn plaats
14. Voor het ‘Sunset Beach-hotel’, gelegen ten noorden van Kralendijk, wordt een miljoen dollar aan boeteclausule aan de FCCA/Interbank van Aruba vergeven. Vervolgens wordt het braakliggende terrein (met afgebrande ruines) opgekocht voor 4 miljoen gulden (gefinancierd door de Bonaire Overheidsgebouwen N.V. middels een banklening). Op hetzelfde moment koopt de politiek leider van de UPB-partij, de heer R.T. Booi, een terrein in de binnenstad van FCCA/Interbank. De eigenaar van deze kavel is dezelfde Arubaanse FCCA/Interbank. Dit terrein (perceel van 1188 m² in het centrum van Kralendijk) werd op 15 juni 1994 door Interbank aangekocht voor de somma van Naf. 1.119.450,-- en wordt tien jaar later, op 6 december 2004 aan Booi (via zijn bedrijf Prefab NV) verkocht voor slechts Naf. 330.000,-- !! Een “korting” dus van ruim Naf. 800.000,-- ten behoeve van Booi, terwijl feitelijk de waarde inmiddels zeker het drievoudige is van de prijs van Naf. 1.199.450,-dat gold in 1994 !! Een rare samenloop van omstandigheden die niet te rijmen valt en zonder meer nader moet worden onderzocht !!! (zie hiertoe [bijlage nr.9](#)).
 15. De uitgifte van het enige haventerrein (Eneca), ondanks negatieve adviezen van alle betrokken instanties aan een particulier bedrijf (BETA NV) is zeer verdacht. De eigenaar van dit bedrijf, D.Daryanani, wordt genoemd als een van de grote financierders van de verkiezingscampagne van de UPB. Deze transactie van het perceel op de pier is geschied tegen de regels van I.S.P.S. in. Zowel de Scheepvaartinspectie als de havenmeester en alle overige betrokken diensten van de lokale Overheid hebben negatief geadviseerd in deze. Ze hebben ook expliciet gewaarschuwd dat deze transactie in strijd is met het algemeen belang. Bovendien zal het de haven van Bonaire in ernstige problemen brengen (zie hiervoor [bijlage nr.10](#)).
 16. De wijze waarop bouwvergunningen worden afgegeven voor bouwprojecten langs de kust is uitermate laakbaar. Monumenten worden tegen de vlakte gegooid en er wordt geen rekening gehouden met de cultuur en historie van Bonaire. De authenticiteit van Bonaire wordt ook ernstig aangetast. Er ligt een rapport ‘Pourier’ waarin regels zijn vastgesteld voor bouwprojecten. Deze hebben betrekking op het behoud van het karakter van ons eiland. Desondanks verrijzen er hoge appartementencomplexen langs de kust en hutjes in gebieden waar dit niet is toegestaan. Met name ook aan de toeristenweg, in een gebied dat is bestemd voor luxe appartementen.
 17. Een monument genaamd ‘Hausmann Folly’ tegenover de haven in Kralendijk, werd met toestemming van de bestuurders binnen zeven (7) dagen na het verzoek, persoonlijk door de portefeuillesecretaris van de gedeputeerde Burney Elhage geconcipieerd, met de grond gelijk gemaakt. De gebroeders Den B. de kopers van dit gebouw, kochten niet lang

- daarna middels een van hun andere NV's een gebouw van de heer Booi (Tamaica Building) voor het lieve sommetje van Naf. 1.250.000,--.(zie [bijlage nr.11](#))
18. Aan dezelfde personen is een toezegging gedaan dat bij aankoop van het Esmeraldaproject (zie punt 11 hierboven) zij ongeveer 60 hectare terrein additioneel in erfpacht zullen krijgen en dat de geasfalteerde weg naar het zuiden (richting Zoutmaatschappij) al vanaf Belnem omgelegd zal worden om aan hun plannen dienstig te zijn.
 19. De heer Booi zat middels zijn verschillende NV's zwaar (voor miljoenen) in de schulden. Na zijn aantreden als gedeputeerde en in de positie van Hoofd van het Bestuur (Hefe di Gobiernu) vanaf het jaar 1999 tot op heden, heeft meneer Booi het voor elkaar gekregen om meer dan vier miljoen aan transacties te plegen en zodoende uit al zijn schulden te geraken. ([Zie bijlage nr 12 en overzicht](#))
 20. Bij het ontbindingsproces tussen de ex-directeur van de Bonaire Management Group N.V. en de Bonaire Management Group N.V. is in rechte komen vast te staan, althans niet weersproken, dat de heer R.T. Booi de directeur herhaaldelijk heeft aangezet tot het plegen van onrechtmatige daden, mogelijk zelfs van strafbare feiten en bij weigering van de uitvoering is de directeur bedreigd met ontslag, hetgeen inmiddels ook is geschied.
 21. Bij de Landsrecherche ligt een proces-verbaal tegen de gewezen gedeputeerde van de UPB, het huidige statenlid J.P.K. wegens omkoping ([zie bijlage nr.13](#)).
Het is gewenst en zelfs **noodzakelijk** een diepgaand en uitputtend onderzoek te verrichten naar de financiële positie, middels vermogensvergelijking, van de politiek leider van de regerende partij, Ramoncito Theresita Booi, voor zijn aantreden als gedeputeerde in 1999 en zijn huidige financiële positie.
Publiekelijk is bekend dat hij bij een lokale bank een schuld had uitstaan van vier miljoen gulden.

Wij pleiten ervoor eveneens onderzoek te doen naar de financiële positie van de gewezen gedeputeerden. van de politieke partij, de UPB.

Zo zijn er nog een vrij groot aantal andere gebeurtenissen en handelingen van onze huidige en voormalige bestuurders die niet door de beugel kunnen en die het aanzien van de overheid ernstig ondermijnen. Deze activiteiten moeten ronduit als corruptie worden aangemerkt.

Gezien het (korte) tijdsbestek dat ons beschikbaar was om een overzichtelijk, informatief document –gegoten in de vorm van een Zwartboek— te kunnen overleggen, zullen wij het voorlopig hierbij laten.

Er is reeds eerder gesteld dat dit overzicht niet limitatief is.

3. SLOTWOORD

Dit document is bedoeld om de wantoestanden op Bonaire aan de kaak te stellen. Het Statuut schrijft voor dat deugdelijk bestuur een constante zorg dient te zijn van de landen binnen het Koninkrijk. De waarborgen hiervan liggen bij de Rijksregering. Wij zijn van mening dat deze waarborgfunctie als ultimum remedium gebruikt dient te worden. Vandaar dat wij het als onze burgerplicht beschouwen om nu actie te ondernemen.

Naast het instellen van een tijdelijke Algemene Maatregel van Rijksbestuur inzake het toezicht op de openbare financiën van ons eiland, achten wij het noodzakelijk om zo spoedig mogelijk schoon schip te maken. Wij pleiten er dan ook voor diepgaand en uitputtend onderzoek te verrichten naar de aangehaalde feiten in dit document.

Het is zaak om de resultaten van dit onderzoek te gebruiken om aanbevelingen te formuleren die als handvaten kunnen dienen voor de nabije toekomst. Zodoende zal er een degelijke basis ontstaan voor de waarborging van behoorlijk en deugdelijk bestuur (op alle terreinen) van het Eilandgebied Bonaire.

De regels van de parlementaire democratie (met al haar beperkingen) moeten worden nageleefd

Naast wettelijke regelingen horen politici en bestuurders over een hoge moraal te beschikken. Een hoge moraal, eerlijkheid en transparantie, evenals het algemeen belang stellen boven het eigen belang, vormen de basis voor vertrouwen van burgers in bestuurders en (volks)vertegenwoordigers.

Systematische en structurele schending van dit vertrouwen leidt op den duur tot anarchie en normvervaging.

Bestuurders en leden van de eilandsraad dienen in onze rechtstaat, waarin **eenieder** gelijk is voor de wet, een voorbeeldfunctie te vervullen.

Wij menen dat dit een voorwaarde is voor een duurzame sociaal-economische ontwikkeling van Bonaire en een solide basis voor toekomstige generaties.

Een oprechte dank aan allen die ons in deze gesteund hebben met feitelijk materiaal, informatie en documentatie.

4. BIJLAGEN.

Diverse situaties die hierboven zijn beschreven kunnen geverifieerd worden in de aangehechte bijlagen. Tevens zijn er in de tekst adressen van websites vermeld waar meer informatie voorhanden is.